

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN

Zomer 1997

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Onderhoud van
groenvoorzieningen en
renovatie kasteeltuin
Amerongen uitgevoerd
door

Tuin- en plantsoenaanleg

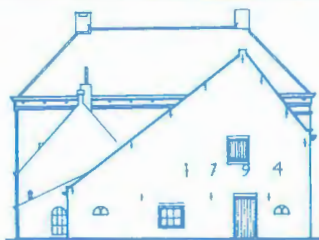
Van Ginkel

Castor 64, Postbus 11, 3900 AA Veenendaal, tel. 0318-519039

Aanschuiven!

...voor ons Stallerij-menu.
Elke zondag vanaf
12.00 uur een voor- en
hoofdgerecht naar keuze
en koffie toe voor f 29,-.

Drostestraat 35, Amerongen
Tel. 0343 - 454055

HERBERG

DEN ROODEN LEEUW

De Stallerij

KASTEEL AMERONGENBULLETIN

14de jaargang

nr. 38

zomer 1997

INHOUD

Eerste Lustrum Antiekbeurs	blz.	3
Kleding verhult, maar kan ook veel vertellen over de drager		5
Huisconcerten Kasteel Amerongen		16
In Memoriam		18
Kasteeljournaal:		
* Donateursavond		19
* Mobiele kade moet wateroverlast beperken		20
* Restauratie van Lantaren bijna voltooid		21
In de schijnwerper ... het Kinderhuisje		22
Colofon		23

Portretten van het echtpaar Sybrandt Oosterling en Anna Virbie,
geschilderd door Michiel van Musscher in 1694.

EERSTE LUSTRUM ANTIKBEURS KASTEEL AMERONGEN

Vanaf donderdag 25 september tot en met zondag 28 september vindt voor de vijfde keer de Antiekbeurs Kasteel Amerongen plaats in het Koetshuis van het Kasteel.

Dit lustrum is wel het bewijs dat deze exclusieve en gezellige beurs goed is aangeslagen bij het publiek. In de afgelopen jaren bezochten telkens rond de drieduizend kunst- en antiek liefhebbers 'Amerongen' en, wat misschien nog belangrijker was, een groot deel van hen vond iets kleins of groots van zijn gading.

Ook bij antiquairs is 'Amerongen' aangeslagen; er is inmiddels een lange wachtlijst van antiquairs die graag mee willen doen in Amerongen. Zonder het karakter van de beurs geweld aan te doen is er nauwelijks mogelijkheid tot uitbreiding. Ter gelegenheid van het eerste lustrum hebben de organisatoren van de beurs echter Theeschenkerij 'de Paardenstal' bereid gevonden drie voormalige paardenboxen af te staan, waardoor de beurs van elf tot veertien deelnemers uitgebreid kan worden. De drie nieuwe deelnemers in 'de Paardenstal' zijn: Gyshers & Van Loon, Gyshers & Van Loon, antiquariaat en boekhandel; Blauwe Regen met antieke serviezen en Clingeborg Antiques met volkskunst en oude bouwmaterialen.

Ook in het Koetshuis zullen twee nieuwe deelnemers hun collecties tonen:

Diepering Bijlsma met oude kunst en Kooymans Kunst en Antiek met kunst uit de Jugendstil en Art Déco periode.

De oude, vertrouwde kern van deelnemers van het eerste uur is natuurlijk weer present: L'Argenterie Antique met zilver en porselein. W.van den Berg met uurwerken en barometers. Den Bol op Redichem Antiquairs met meubelen en kunstvoorwerpen. Duyvendijk & Brouwer met aquarellen, tekeningen en prenten. Anita Potters en Rob Mourits met zilver en juwelen. Röell Kunst en Antiquiteiten met meubelen, schilderijen en kunstvoorwerpen. V&V Fine Arts met schilderijen en sculpturen. Diederik Vink met meubelen en restauratie en 'last but not least', Lammechien van de Walle-Sanders met meubelen en kunstvoorwerpen.

Dit zeer gemêleerde gezelschap van antiquairs zorgt er ongetwijfeld voor dat er weer veel bijzonders te zien is op 'Amerongen'. Zo is er een servies uit circa 1780 van

de Königliche Porzellan Manufaktur uit Berlijn. Dit servies is destijds door Frederik de Grote geschonken aan Antoine Baron, ambassadeur van Zwitserland aan het hof van Frederik de Grote en sindsdien in de familie gebleven. De initialen van Antoine Baron, A B, zijn in de bloemdecoratie van het servies verwerkt. Ook is er een paar portretten geschilderd door Michiel van Musscher in 1694 voorstellende het echtpaar Sybrandt Oosterling en Anna Virbie, een vooraanstaand Amsterdams doopsgezind patriciersechtpaar. In het Rijksmuseum hangt een vergelijkbaar paar portretten van burgemeester Six en zijn echtgenote geschilderd door Michiel van Musscher. Ten slotte is er nog een zeer bijzondere collectie kistjes uit de periode van de vijftiende tot en met de zeventiende eeuw, afkomstig uit diverse Europese landen en voormalige Nederlandse koloniën.

Het succes van de Antiekbeurs Kasteel Amerongen is niet alleen te danken aan de hoge kwaliteit van het gebodene, maar komt stellig ook door de omgeving waarin deze plaats vindt.

De initialen A B, Antoine Baron,
zijn in de bloemdecoratie verwerkt.

Het hieronder afgedrukte artikel is afkomstig uit de 31ste jaargang van *Antiek 2* (1996). De auteur is Antoinette Timmer-Gerritsen.

**KLEDING VERHULT, MAAR KAN OOK
VEEL VERTELLEN OVER DE DRAGER**

Een viertal vrouwenportretten op Slot Zuylen

Anno 1996 is het gezegde 'Kleding verhult maar kan ook veel vertellen over de drager' moeilijker dan vroeger in praktijk te brengen. De modetrends van de laatste vijftig jaar lijken meer te verhullen dan te vertellen. Leeftijd, status en zelfs sexe zijn niet meer bij voorbaat af te lezen aan de kleding van vandaag. In jeans gestoken benen kunnen zowel van de directeur als van de jongste bediende zijn en moeder en dochter van de jaren negentig lijken als twee druppels water op elkaar. Onze voorouders daarentegen gaven graag door middel van hun kleding uitdrukking aan met name hun financiële status en positie in de samenleving.

Schilderijen van personen uit het verleden kunnen daardoor veel vertellen over de rijkdom en status van de geportretteerde, ook al is er over de persoon in kwestie weinig of niets bekend.

Het zorgvuldig bestuderen van kleding op kunstwerken kan op die manier bijdragen aan meer kennis. Dat een modetrend uit een bepaalde tijd ons op een verkeerd been kan zetten als we een schilderij met twintigste-eeuwse ogen benaderen, is duidelijk bij het bekijken van een viertal portretten uit de verzameling schilderijen van de familie Van Tuyl van Serooskerken, die op Slot Zuylen hangt.

Catharina en Charlotte van Tuyl van Serooskerken

Het eerste voorbeeld bestaat uit twee portretten uit het eerste kwart van de zeventiende eeuw (afb. 1, 2), waarop een vrouw is afgebeeld in zwarte kleding met een grote molensteenkraag. Op het eerste gezicht lijkt dezelfde persoon twee maal te zijn afgebeeld. Op beide schilderijen is een vrouw op vrijwel identieke wijze weergegeven, gekleed in eenzelfde kostuum, met een nagenoeg gelijke hoofdbedekking, en vergelijkbare gelaatstrekken. De zwarte kleding die beiden dragen, in combinatie met een familie-

1 Charlotte van Serooskerke
(1570-1629), 1619
Olieverf op paneel
St. Slot Zuylen, Oud-Zuilen
Foto: Iconografisch Bureau,
Den Haag

2 Catharina Sandelin van Herenthout
(? - 1616).
Olieverf op paneel
St. Slot Zuylen, Oud-Zuilen
Foto: Iconografisch Bureau,
Den Haag

wapen in de rechterbovenhoek, zou ons in onze onschuld ertoe kunnen verleiden te denken dat het om een weduwe van adellijke komaf gaat, gehuld in de kleur van de rouw.

Nader onderzoek leert echter dat alleen al de afwijkende wapens op beide portretten aantonen dat het hier niet om éénzelfde, maar twee verschillende dames gaat. Het ene schilderij (afb. 1) toont Catharina van Tuyll van Serooskerken, geboren Sandelin van Herenthout, terwijl het andere paneel haar negenenveertigjarige dochter Charlotte voorstelt (afb. 2). Het laatste portret is in de linkerbovenhoek 1619 gedateerd en dus na de dood van de moeder, die in 1616 stierf, vervaardigd.

Vermeldenswaard is dat moeder en dochter met twee broers getrouwd zijn geweest. Catharina huwde na de dood van haar eerste man Philibert met jonkheer Willem van Cats, Heer van Capelle Biesseling; Charlotte, haar derde dochter, trouwde later met diens broer Abel van Cats, Heer van Bruelis en baljuw van Veere.¹ De echtgenoten van beide dames waren reeds overleden op het moment dat de portretten geschilderd werden, maar desondanks heeft de donkere kleur van de kleding van moeder en dochter niets te maken met hun status van weduwe. Wat hun kledingstukken wél verraden is dat de portretten uit het begin van de zeventiende eeuw stammen en dat de vrouwen genoeg financiële middelen ter beschikking hadden. De door de dames gedragen grote molensteenkraag gaf uiting aan een zekere status. Een draagster van een dergelijk onhandig kledingstuk behoorde tot de hogere burgerij of de adel en hoefde geen lichamelijke arbeid te verrichten.

De gigantische geplooid en stijfgestreken kraag was voortgekomen uit een vijftiende-eeuwse modetrend, een wit gerimpeld hemdboord dat als contrast boven de donkere kleding uitstak.

De kleding waarin moeder en dochter zich lieten portretteren, had zijn wortels in het zestiende-eeuwse Spanje, dat Europa in politiek en modieus opzicht domineerde. Hoewel de Verenigde Nederlanden de Spaanse koning Philips II in 1581 als hun wettige koning hadden afgezworen, was de Spaanse invloed op de kledingstijl nog lange tijd herkenbaar. De Spaanse mode was luxueus, maar zo stijf en streng, mede door de favoriete modekleur zwart, dat hij de drager een zekere ongenaakbare statigheid verleende.

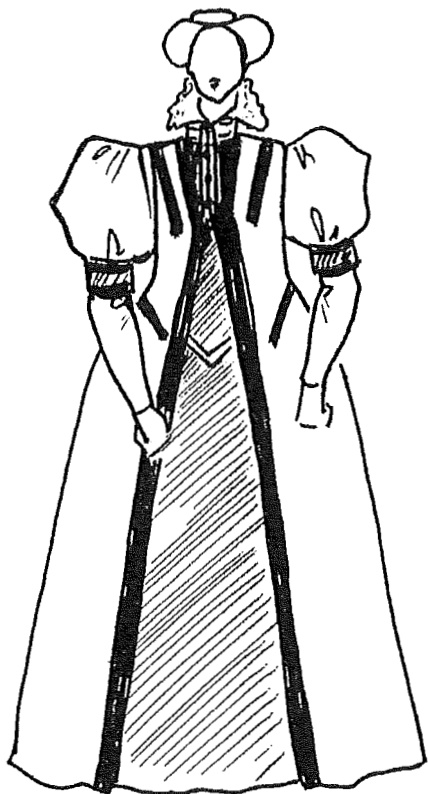
In het begin van de zeventiende eeuw werd de leidende

rol van Spanje in de politiek overgenomen door Frankrijk. Mede dankzij het hof van de verdreven Winterkoning Frederik von Palz² en het stadhoudelijk hof van Frederik Hendrik en Amalia van Solms in Den Haag, werd ook de Franse veel zwieriger mode bij de hogere kringen snel populair. Op veraf gelegen buitens en adellijke kastelen werd echter de strengere Spaans georiënteerde mode nog steeds gedragen. Tot de beide dames van Tuyll, die in die tijd hun domicilie in Zeeland hadden, was de mondaine Franse kledingtrend wellicht wel doorgedrongen, maar vond geen respons. Mogelijk stond Philibert, echtgenoot van de een en vader van de ander, hun deze nieuwe dracht ook niet toe. Philibert, burggraaf van Zeeland en gouverneur van Bergen-op-Zoom was, in tegenstelling tot veel Zeeuwse edelen, zeer Spaans gezind gebleven.³ Misschien was ook het geïsoleerde wonen de reden dat moeder en dochter niet gekleed waren naar de mode van de Haagse hofkringen en zich officiëel lieten portretteren in het 'vliegerkostuum'. Dit vliegerkostuum (afb.3) bestond uit een lange zwarte, aan de voorzijde openvallende mantel, die zowel mouwloos als met grote pofmouwen werd gedragen. Dit kledingstuk maakte al vanaf het midden van de zestiende eeuw onder de naam 'ropa' deel uit van het Spaanse dameskostuum. Onder de mantel werd steeds een jupon met lange mouwen en een rijk geborduurd of brokaten lijfje gedragen. De naam van het geheel, 'vlieger', is vermoedelijk te danken aan het opwapperende, 'vlieger-effect' dat de ruime mantel had bij winderig weer. Het kostuum werd gecompleteerd door een grote, dikwijls kanten kraag en bijpassende bekervormige manchetten. Als hoofd-

3 Vlieger, 1620

bedekking droeg men een wit boogvormig kapje, soms afgezet met kant. Het vliegerkostuum was als deftige dracht voor veel oudere, getrouwde burger- en regentenvrouwen erg populair tijdens de Gouden Eeuw.⁴ In deze periode werd vaak de levenswijze en geloofsovertuiging tot uiting gebracht door kleding. De sombere, meestal zwarte Spaanse mode paste uitstekend bij het calvinistische idee dat frivoliteit zondig was. Het vliegerkostuum werd dan ook lange tijd vooral door oudere streng calvinistische regentenvrouwen gedragen (afb.5)

5 Paulus Moreelse
(1571-1638),
Margaretha van Mansvelt -
van Domselaar, 1624.

4 Ropa, 1570

De wat minder puriteins ingestelde rijke patriciërsvrouwen lieten zich graag, omhangen met gouden kettingen, in deze kleding vereeuwigen. Maar, zoals blijkt uit de portretten van moeder en dochter Van Tuyl, lieten ook adellijke dames zich in dit kostuum afbeelden. Het is daarom vrij moeilijk om alleen uit een portret op te maken of het gaat

om een rijke burgervrouw uit calvinistische kring of om een adellijke dame die de oude Spaanse mode trouw wilde blijven. De dames Van Tuyll dragen achterop het haar geen wit, maar een zwart kapje, dat uitloopt in een ronde punt op het voorhoofd. Deze hoofdbedekking geeft, in tegenstelling tot hun donkere kleding, wél informatie over hun huwelijks staat, namelijk die van weduwe. Door de matrone-achtige mode zien Catharina en Charlotte er eerder uit als leeftijdgenoten dan als moeder en dochter. En daarmee is de associatie met de kleding in onze tijd snel gelegd. Zowel in de zeventiende eeuw als tegenwoordig kan de mode de leeftijd van de draagster verhullen, maar met een groot verschil. Vroeger leken moeder en dochter vaak even oud, nu is de nadruk naar jong verschoven.

Belle van Zuylen

Een tweede voorbeeld van een mogelijk vertekend beeld door de kleding is het portret uit 1759 van Isabella Agneta Elisabeth van Tuyll van Serooskerken (1740-1805), beter bekend als Belle van Zuylen (afb.6)

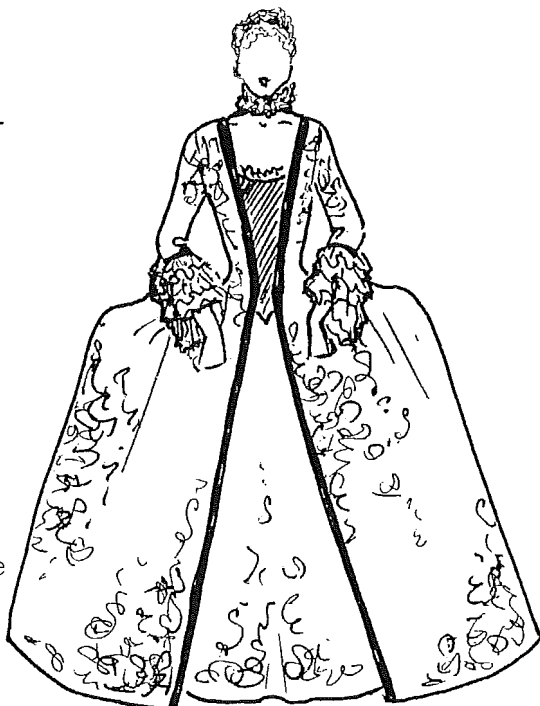
6

G.J.J.de Spinny, Isabella
Agneta Elisabeth van Tuyll
van Serooskerken (1740-1805)
Olieverf op doek, 1759.
St. Slot Zuylen, Oud-Zuilen
Foto: Iconografisch Bureau,
Den Haag

Op dit schilderij is ze in al haar staatsie geportretteerd door Guillaume de Spinny, een kunstenaar die meerdere officiële portretten van deze generatie van de familie Van Tuyl heeft geschilderd. Het schilderij roept niet direct het beeld op van een jong meisje - zij was op dat moment een jaar of negentien -. Kinderen werden in de achttiende eeuw al vroeg als volwassen beschouwd en waren ze daarbij ook nog van hoge komaf, dan gingen ze vaak evenals hun ouders gekleed naar de door buitenlandse hoven gedicteerde modetrends.

In de jeugd van Belle van Zuylen werd de toon gezet door het hof van Lodewijk XV

en met name door diens maîtresse, madame de Pompadour. Vanaf 1750 was de 'robe à la Française' het uitgaans-tenuë voor modebewuste dames (afb.7). Deze bestond uit een corset-achtig lijf met een vierkant of ovaalvormig décolleté. Lijfje en corset vormden meestal één kledingstuk. Het middenstuk bestond uit brokaat, terwijl de zij- en achterpanden van effen stof waren gemaakt. Bovenaan het décolleté was een randje kant zichtbaar dat aan het, onder het corset gedragen, hemd was bevestigd. Het losse lijfje liep uit in een punt, die de slanke, strak ingesnoerde taille

7 Robe à la Française, 1760

extra moest accentueren. Vaak versierde men dit onderdeel met een rij strikken die als een laddertje naar het middel toe steeds kleiner werden en daardoor de ranke taille nog eens benadrukten. De afzonderlijke rok werd aan de

voor- en achterzijde sterk afgeplat, maar op de heupen ondersteund door rieten mandjes die waren vastgezet aan het corset. Hierdoor kon de rok een breedte krijgen van 3,50 meter. Omdat de etiquette echter voorschreef dat dames nooit zijdelings door een deur gingen, zorgde de breedte van de rok voor een probleem. Een scharnierende verbinding tussen corset en heupvulling - zodat de rok letterlijk kon worden opgeklapt - bracht de oplossing. Over dit alles droeg men een mantelachtige overjapon van dezelfde stof als de rok, die in de taille aan het corsetlijfje was bevestigd, maar verder open hing. De mouwen van de japon waren strak tot aan de elleboog en eindigden in wijde stroken kant van drie of vier lagen, die bij de knik van de arm smal waren en naar de pols toe steeds breder werden, de zogenaamde 'engageantes'.

Het kapsel, dat het hoofd zo klein mogelijk moest tonen, was wit gepoederd en versierd met linten, bloemen en veren. De dames droegen tot 1760 - in tegenstelling tot de man - geen pruiken, maar bedekten het haar soms met een klein mutsje. Om de hals droeg men vaak een kanten ruche versierd met edelstenen, een ideale plaats voor kleine (liefdes)briefjes en daarom wel 'postillion d'amour' genoemd. Op het portret van Belle van Zuylen (afb.6) is deze Franse hofmode gevolgd.

Duidelijk is dat ze op de hoogte was van de laatste modesnuffjes, waarschijnlijk dankzij de reisjes die de familie, blijkens de aantekeningen in een kasboek van Slot Zuylen, nog wel eens ondernam om inkopen te doen in het buitenland. De notities vermelden onder andere een post gedateerd op juni 1752 met betrekking tot "een reis naar Parijs" voor de aanschaf van kostbaar porselein, zilver, maar ook veel stoffen.⁵ Het kostuum op het schilderij zal waarschijnlijk niet in Parijs zijn vervaardigd. In hetzelfde kasboek is op 27 maart 1759 de volgende uitgave geboekt:

" Aan Casteele voor Stof, tot een kleed voor mijn Dogter
" I.A.E. van Tuyll van Serooskerken f. 68.40."

Het is aannemelijk dat het hier gaat om een kledingstuk voor een bijzondere gelegenheid, bijvoorbeeld voor het in hetzelfde jaar geschilderde portret. Over andere kosten voor kleding zijn er geen gespecificeerde aantekeningen terug te vinden.

Opvallend is dat Belle een grote, luchtig omgeslagen, halsdoek draagt die op vergelijkbare portretten van Franse

dames nergens voorkomt. Het enigszins bedekken van blote hals en schouders zou kunnen wijzen op de typische Hollandse degelijkheid, maar kan ook een zelfbedachte, puur op toeval berustende aanvulling op haar staatsieportret zijn. Ondanks deze, wellicht persoonlijke, toets laat het portret een ander beeld zien van Belle van Zuylen dan de onbevangen, intelligente vrouw die bekend is uit haar brieven.⁶

Het schilderij wekt eerder de indruk van een ietwat afstandelijke, popperig aandoende vrouw die zich van haar status alleszins bewust is. De eigentijdse make-up - het blanketsel om de huid zo licht mogelijk te doen lijken en de aangezette wenkbrauwen - geeft haar uiterlijk iets maskerachtigs en weinig persoonlijks. Door dit alles voldoet het portret precies aan het ideaalbeeld van een vrouw van stand uit de jaren zestig van de achttiende eeuw, maar geeft weinig prijs van de persoonlijkheid van de draagster.

8

J. Juel (toegeschreven),
Isabella Agneta
Elisabeth van Tuyll
van Serooskerken (1740-1805).
Olieverf op doek
St. Slot Zuylen, Oud-Zuilen
Foto: Iconografisch Bureau,
Den Haag

Het contrast met een ander portret van Belle, dat ongeveer tien jaar later werd gemaakt en dat is toegeschreven aan de kunstenaar J. Juel, is enorm. Dit tweede schilderij (afb.8) toont een jonge, warmbloedige en eenvoudig geklede vrouw, die weinig onderhevig lijkt te zijn aan conven-

ties. Maar ook hier speelt de kleding een rol. De oorzaak van het grote verschil tussen beide portretten is voor een deel terug te voeren op de mode uit het laatste kwart van de achttiende eeuw. In Frankrijk was, mede onder invloed van schrijver Jean Jacques Rousseau een verlangen naar 'eenvoud' en een 'terugkeer naar de natuur' een grote rol gaan spelen. Samen met de opkomende maatschappelijke onrust had dit ook effect op de kleding, die aanmerkelijk vereenvoudigde; ook de geportretteerden uit deze tijd hebben een lossere houding, van een soort ontspannen eenvoud inplaats van officiële staatsie, waardoor ze een meer persoonlijke uitstraling lijken te hebben.

Door het grote verschil in kleding en houding van Belle op de twee genoemde schilderijen, die slechts tien jaar na elkaar gemaakt zijn, is bij een vluchtige beschouwing de gedachte aan portretten van twee verschillende vrouwen uit verschillende tijdperken bijna onontkoombaar.

Uit de besproken schilderijen blijkt dat de toenmalige modetrends het uiterlijk van mensen sterk konden beïnvloeden en, bij louter afgaan op de buitenkant, net zo'n vertekend beeld konden geven van de drager als tegenwoordig. Het gezegde 'Kleding verhult, maar kan ook veel vertellen over de drager' gaat zelfs voor portretten uit het verleden niet altijd op, en is als enige bron van onderzoek beslist niet altijd even betrouwbaar.

Alleen op het uiterlijk afgaan blijkt nog steeds niet verstandig.

Summary

The costumes worn by the subjects of four portraits in the Zuylen Castle collection are examined. Due to Catharina and Charlotte van Tuyll's virtually identical costumes, the two ladies' portraits look as though they are of one and the same person, or of subjects of the same age. Conversely, the clothing and poses in two portraits of Belle van Zuylen convey the impression that two different people are depicted. Dress in paintings may serve as a source for research, but can also - when it is the sole form of information - mislead the beholder.

Literatuur

- L. van Beurden, 'Over mode en mensen. Tien eeuwen kostuum-
geschiedenis', Nijmegen 1994
 J.H. der Kinderen-Besier, 'Modespiegeltje', Den Haag 1948
 Ch.J. Polvliet, 'Genealogie van het geslacht Van Tuyll van
Serooskerken', Oisterwijk 1894
 P. Spierenburg, 'Elites and Etiquette. Mentality and So-
cial Structure in the Early Northern Netherlands', Rotter-
dam 1981
 J.E'A.L.Struick, Zuilen, Utrecht 1973

Noten

- 1 Polvliet, 1894, p.22
- 2 Spierenburg, 1981, p.21
- 3 Polvliet, 1894, p.23
- 4 Der Kinderen-Besier, 1948, pp.9-15
- 5 Kasboek van de familie van Tuyll van Serooskerken
over de jaren 1737-1769 op Slot Zuylen
- 6 Struick, 1973, p.70

Drs. Antoinette Timmer-Gerritsen (1939) is afgestudeerd
aan de Universiteit van Utrecht en is docente kostuum-
en kunstgeschiedenis.

HUISCONCERTEN KASTEEL AMERONGEN

1997

#

- 30 aug. '97 **Daniël Masterclass** (extra concert)
De beste leerlingen van het Daniël Strijk-
kwartet geven een concert, waarbij het pro-
gramma meestal pas ter plaatse bekend wordt
gemaakt. Toegangskarten: f10.--.
- 27 sept. '97 Openingsconcert door het **Osiris Trio**, een
internationaal bekend kamermuziek-ensemble.
Ellen Corver piano, Peter Brunt viool,
Larissa Groeneveld cello. In dit Schubert-
jaar: een programma rondom Schubert.
- 11 oct. '97 **Sharon Kwartet**. Een virtuoos strijkkwartet
dat Oosteuropees temperament koppelt aan
voornamelijk westerse speelstijl. Een programma
met Haydn, Beethoven en Schubert.
- 1 nov. '97 Het **Pythagoras Ensemble**, een strijksextet
met ondermeer Quirine Viersen cello, en drie
solo-strijkers van het Koninklijk Concert-
gebouworkest, brengt muziek van Brahms,
Richard Strauss en Schönberg.
- 8 nov. '97 **Kinderconcert 'Circus'**. (extra concert)#
Een pakkende kinderopera, mooi en interes-
sant voor de jeugd vanaf 6 jaar, uitgevoerd
in het Koetshuis van Kasteel Amerongen.
Toegangskarten: f5.--, inclusief consumptie
(f10.- volwassenen)

Losse kaarten:

Huisconcerten f20.- (f17.50 voor donateurs, 65⁺, CJP)*
VVV, Drotestraat 20, 3958 BK Amerongen en
aan de zaal, indien niet uitverkocht.

Abonnementen

*6 Huisconcerten f105.- serie 1997/1998
*3 Huisconcerten f 52.50 in 1997 of in 1998

Reserveren:

Losse kaarten en abonnementen bij
VVV Amerongen (0343 - 452020) of bij
J. van Manen (0343 - 456951)

* op vertoon van een geldig bewijs

HUISCONCERTEN KASTEEL AMERONGEN

1998

vervolg concert-serie 1997/1998

- 25 april '98 **Mozart en zijn brieven.** Acteur Evert van der Meulen en Eleonore Pameyer fluit, Marin Mars viool, Marijke van Kooten altviool, Doris Hochscheid cello, schilderen in vier fluitkwartetten het contrast tussen Mozart's lieflijke muziek en de werkelijkheid van zijn bestaan.
- 16 mei '98 **Gustav Mahler - Des Knaben Wunderhorn,** vertolkt door Christa Pfeiler mezzo-sopraan Maarten Koningsberger bariton, en Rudolf Jansen piano. Tevens staan liederen van Schubert op het programma.
- 6 juni '98 Slotconcert. **Pieter Wispelwey** cello, speelt samen met pianist **Paolo Giacometti** werken van Chopin, Schubert en Brahms.
- Extra concert #:**
- 14 juni '98 **Koffieconcert,** ten gehore gebracht door hoofdvakstudenten van het Utrechts Conservatorium. Aanvangstijd: 12.00 uur. Het programma wordt te zijner tijd bekend gemaakt.
Toegangskarten: f15.--
f12.50 donateurs, 65+, CJP.*

* op vertoon van geldig bewijs

Extra concerten: Programma's onder voorbehoud.

Alle concerten op zaterdag, aanvang 20.15 uur.

IN MEMORIAM

Met droefheid hebben wij allen kennis genomen van het bericht van overlijden op 30 mei 1997 van Jonkvrouwe Mr. Josine F.V. Bosch van Rosenthal.

Nadat Josine haar werkkring als plaatsvervangend hoofd Privaatrecht bij het Ministerie van Justitie in Den Haag vaarwel zegt, door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, heeft zij haar talenten graag in dienst willen stellen van Kasteel Amerongen.

In september 1985 wordt Josine Bosch van Rosenthal benoemd tot bestuurslid van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Een tweede functie die zij met genoegen op zich heeft genomen is het toetreden tot de 'winkel - commissie'. Immers, na de beginperiode van het Winkeltje, toen het een duidelijker vorm begon te krijgen, ontstond er behoefte aan méér meedenkende mensen.

Wij hebben Josine leren kennen als een bescheiden, vriendelijke vrouw, iemand die graag op de achtergrond wilde blijven. Wij hebben altijd op haar kunnen rekenen - hulpvaardig als zij was - tijdens donateursdagen, tijdens de verschillende Kerstmarkten, of anderszins, bij ontvangsten in het Kasteel. Met enthousiasme heeft zij ons deelgenoot gemaakt van de ontwikkelingen in haar tuin en van de gezelligheid van de jonge gezinnen die haar huis met haar deelden. Josine leefde mee met de mensen om haar heen en toonde oprechte belangstelling. Zowel kinderen als volwassenen hadden haar aandacht.

Josine was standvastig in haar mening en overtuiging, wat in onze vergaderingen ook tot uiting kwam. Hoewel de vele tochten naar Kasteel Amerongen niet altijd even gemakkelijk voor Josine waren door het reizen met openbaar vervoer, heeft zij toch altijd graag die verscheidenheid aan vergaderingen en bijeenkomsten bijgewoond.

Josine heeft veel plezier beleefd aan Kasteel Amerongen. Zij heeft er met ons vele goede uren doorgebracht.

Bestuur Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
Leden van de werkgroep
Leden van de winkelcommissie

KASTEELJOURNAAL

Donateursavond

De bijeenkomst voor donateurs van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen zal niet op 27 september a.s. worden gehouden, zoals eerder is aangekondigd in het voorjaars-bulletin 1997. Om praktische redenen moet de datum worden verschoven naar:

vrijdagavond 10 oktober 1997.

Op het bijgesloten inlegvel vindt U de uitnodiging en het programma voor de avond.

Studenten van het Utrechts Conservatorium zullen Mozart's kleine opera 'Bastien en Bastienne' vertolken. Dit muziekstuk is als programmaonderdeel van het Koffieconcert uitgevoerd op zondag 15 juni j.l. Wegens groot succes heeft het bestuur gekozen voor een herhaling.

Mozart is pas 12 jaar als hij dit werk componeert. Ondanks deze jeugdige leeftijd mogen wij het stuk geenszins kinderlijk noemen. Het libretto is gebaseerd op Favart's parodie op 'Le devin du village' van Rousseau.

De korte inhoud :

Na een miniatuur-ouverture, die verrassend begint met dezelfde noten als Beethoven's 'Eroica', komt Bastienne met de klacht dat haar geliefde Bastien haar heeft verlaten. Toevallig komt de goede tovenaer Colas voorbij aan wie zij haar problemen toevertrouwt. Hij weet er raad op. Ze moet wispelturig lijken en doen alsof ze Bastien ontrouw is. Bastienne belooft om zich aan zijn raadgevingen te zullen houden. Zij verstoopt zich als Bastien eraan komt. Het is nu Bastiens beurt om Colas in de arm te nemen om Bastienne terug te winnen. Colas moet daartoe echter eerst zijn toverboek raadplegen en zingt 'n imposante aria op woorden als: Diggi, daggi, schurry, murry. Colas' raad is om te blijven staan en zich niet te verroeren en vooral niet om te kijken. Bastienne komt nu tevoorschijn en veinst eerst onverschilligheid.

Hun kibbelarijen nemen twee aria's, een duet en de nodige parlanti in beslag, maar tenslotte verzoenen zij zich. Colas komt erbij; door beiden wordt hij hartelijk bedankt en gehuldigd.

Door hun jonge leeftijd - maar met toch al een zekere professionaliteit - zijn de studenten van het Utrechts Conservatorium uitstekende vertolkers van dit werk.

VOOR U GELEZEN...

(bron: Gelders Dagblad, 12 juni 1997)

MOBIELE KADE MOET WATEROVERLAST BEPERKENAndere variant voor verbetering kade
rond Kasteel Amerongen

Een onderzoek van Heidemij Advies heeft uitgewezen dat een mobiele kade (grote zandzakken) bij Kasteel Amerongen valt te prefereren boven ophoging van de kade. Een mobiele kade tijdens hoogwater-perioden moet het mogelijk maken het kasteel gedurende deze perioden beheerst onder water te zetten, waardoor de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. De kosten van deze variant zijn in totaliteit 186.000 gulden lager dan de aanvankelijke voorziene maatregelen.

Het overstromen van de kade van het kasteel tijdens de laatste hoogwater-perioden heeft geleid tot grote schade aan kasteel en interieur. Aanvankelijk werd verondersteld dat verhoging van de kade het kasteel voldoende zou beschermen. De kosten van deze kade-verbetering werden globaal geraamd op 800.000 gulden. Het onderzoek van Heidemij Advies heeft geleid tot een variant waarin de oostelijke kade moet worden opgehoogd tot 9.15 meter boven NAP. Voor de zuidelijke kade staat een ophoging tot 8.65 meter boven NAP gepland. Tijdens hoogwater wordt op de zuidelijke kade een mobiele kade geplaatst tot 9.15 meter boven NAP. Daarnaast zullen enkele waterhuishoudkundige voorzieningen worden getroffen die het mogelijk maken het kasteel bij perioden van hoogwater (beheerst) onder water te zetten. Deze variant is niet alleen in technische, maar ook in financiële zin aantrekkelijk.

In het begin zou de provincie Utrecht borg staan voor vijftig procent van de kosten van dit project. Het Hoogheemraadschap met 25%, de Stichting Kasteel Amerongen en de gemeente Amerongen beiden met 12½%, zouden met elkaar het resterende bedrag moeten opbrengen. Later bleek dat de Stichting Kasteel Amerongen - mede door een omvangrijk restauratieplan - niet in staat was het haar toebedachte deel in de kosten bij te dragen. Om die reden is de commissie

Water en Milieu van de provincie Utrecht inmiddels akkoord gegaan met een ophoging van de provinciale bijdrage naar 55 procent. Ook de lasten voor het Hoogheemraadschap worden 5% hoger dan in het begin was afgesproken, waardoor voor de gemeente Amerongen en de Stichting Kasteel Amerongen samen, de kosten zijn teruggedraaid naar vijftien procent.

* * *

RESTAURATIE VAN LANTAREN BIJNA VOLTOOID

De restauratie van het monument met de Lantaren, dat op de Laan in Amerongen staat, nadert zijn voltooiing. Door het roestige staketsel, de verdwenen ruitjes en het lelijk wordende hekwerk, maakte het geheel een rommelige indruk.

Het bestuur van de Heemkundige Stichting Amerongen heeft 't initiatief genomen tot restaureren, hoewel de gemeente het monumentje dient te onderhouden. Dankzij goed overleg van een aantal leden van de stichting en de gemeente kon er een restauratieplan gemaakt worden. Voor dit project werd er óók door particulieren een financiële bijdrage gegeven. (bron: Doornse Krant 'De Kaap', 10/7 1997)

De sokkel waarop de Lantaren staat, draagt de volgende inscriptie:

11 Juli
1879 - 1919
De ingezetenen van Amerongen
aan
Graaf Bentinck van Amerongen

¹⁾
In 1919 werd in Amerongen het feit herdacht dat graaf Bentinck gedurende veertig jaar ambachtsheer van Amerongen was. De gravin kon helaas deze herdenking niet met hem delen, zij was in 1916 gestorven. De bevolking van Amerongen heeft de graaf bij dit jubileum een lantaarnpaal geschonken, die in de destijds zo genoemde Voorhof, het plein vóór het toegangshek naar het Kasteel, een plaats kreeg.

De Heemkundige Stichting zal ervoor zorgen dat de letters en cijfers worden verguld.

Noot 1: A.W.J. Mulder, Het Kasteel Amerongen en zijn bewoners, 1949 p. 154.

IN DE SCHIJNWERPER... HET KINDERHUISJE

' .Opgedragen aan alle Bruidsparen van Nederland...'

Het kindershuisje dat, na een restauratie enige jaren geleden, een nieuw rieten dak kreeg, staat in een intieme hoek van de boventuin van Kasteel Amerongen. Het was 't speelhuisje van de kinderen van graaf Bentinck. Rond het begin van onze eeuw werden de kinderen bij de bouwwerkzaamheden betrokken als onderdeel van hun opvoeding.

In mei van dit jaar werd het huwelijk voltrokken van Marieke Knuyt, conservator van Kasteel Amerongen. Het was bijna vanzelfsprekend dat de ceremonie plaats vond in 'haar eigen kasteel'.

Ter gelegenheid van de trouwdag heeft de inrichting van het kindershuisje weer eens een leuke metamorfose ondergaan. Niet alleen voor een jaarlijkse grote schoonmaak ontfermen de heer en mevrouw Pezarro zich over het speelhuisje. Allerlei gebeurtenissen nodigen tot verdere

aankleding van kamer en keukentje, waar wij nog het fornuisje vinden, waarop echt gekookt kon worden. Naar gelang van de gelegenheid wordt de versiering aangepast: Pasen, het Berenfestival of een thema, zoals 'Ot en Sien'.

Deze keer onderstreept de in feestelijke bruiloftsfeer getooide zitkamer van het kinderkuisje, de huwelijksdag van een-van-ons en, om dat feestelijke gevoel tegelijkertijd bredere aandacht te geven [ook anderen kunnen trouwen op het Kasteel] vertelt een schilderijtje aan de muur ons: 'Opgedragen aan alle Bruidsparen van Nederland'.

H.F. Rotgans-van Blerkom

COLOFON

Bulletin Kasteel Amerongen

Redactie-adres:

Kasteel Amerongen, Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen
tel. 0343 - 454212

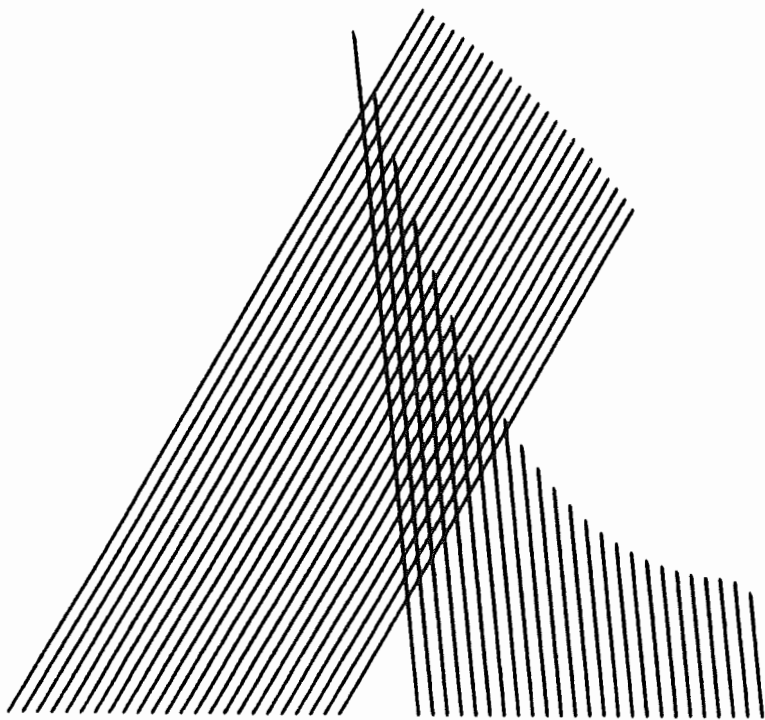
Kasteel open: 1 april - 1 november
dinsdag t/m vrijdag 10 - 17 uur
's maandags gesloten.

Redactie: B.E.O. van der Laan
H.F. Rotgans - van Blerkom
A.A. de Visser - Ike

- © Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.
Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.

ISSN: 1382-8916

Druk: Offset, Print '81, Doorn

EVERT SNEL

P I A N O ' S - V L E U G E L S
W E R K H O V E N

TELEFOON 0343-551741 / 551577 FAX 0343-552059
BRINK 10 / 3985 SB WERKHOVEN
INKOOP, VERKOOP, VERHUUR / RESTAURATIE,
STEMMEN, ONDERHOUD / CONCERTSERVICE

INSTALLATIEBEDRIJF
MEIJER B.V.
AMERONGEN

elektrotechnisch installatiebureau * gas- en waterfitter *
lood-, zink- en dakwerk * centrale verwarming * ventilatie *
sanitair

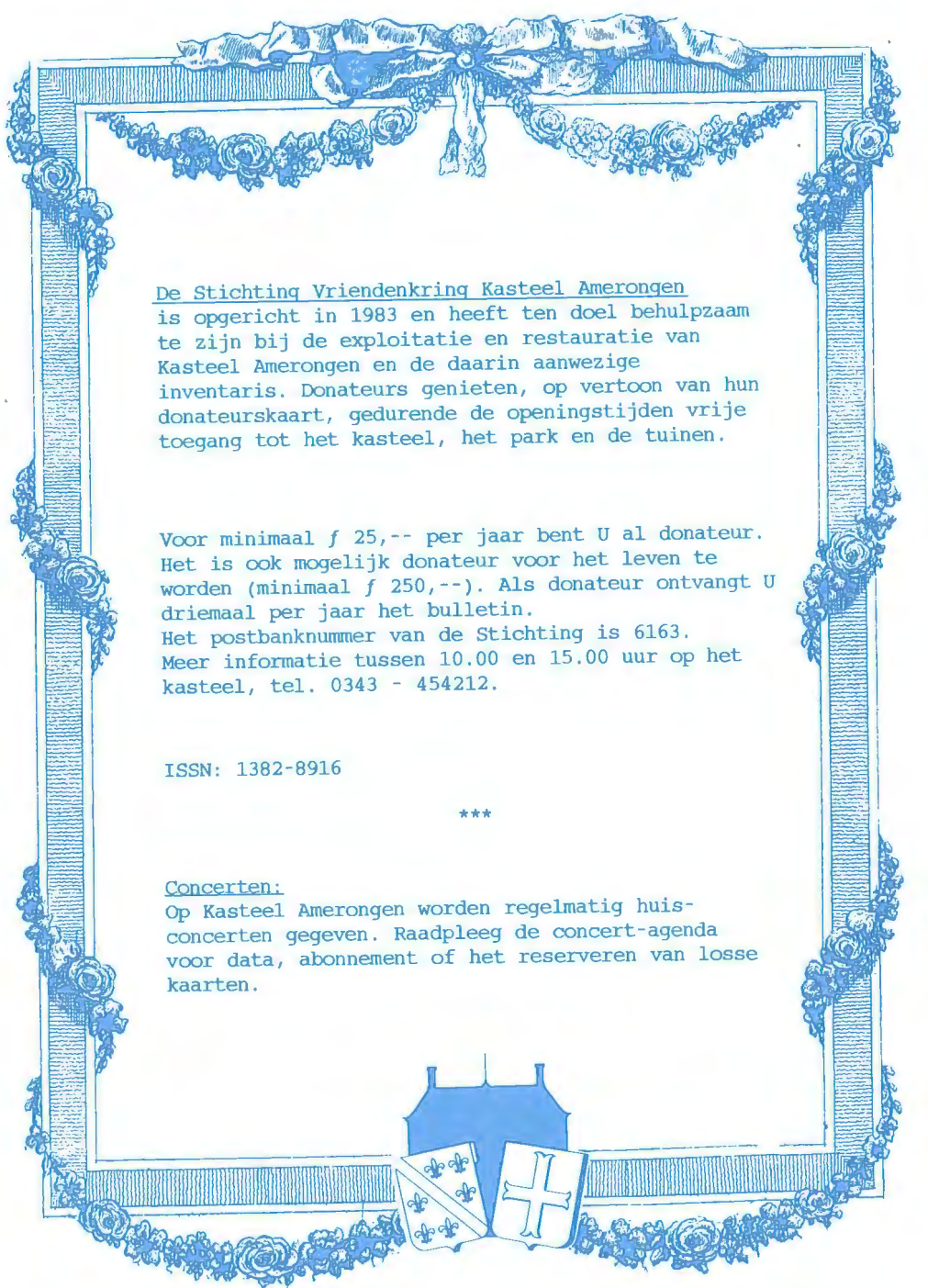
OVERSTRAAT 11 - TEL. 0343 - 451233

Aannemersbedrijf

M. Kleinveld en Zn. B.V.

Rijnstraat 1
3958 BE Amerongen
tel.: 0343 - 451756
454208

Ook voor hout- en plaatmateriaal

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
is opgericht in 1983 en heeft ten doel behulpzaam
te zijn bij de exploitatie en restauratie van
Kasteel Amerongen en de daarin aanwezige
inventaris. Donateurs genieten, op vertoon van hun
donateurskaart, gedurende de openingstijden vrije
toegang tot het kasteel, het park en de tuinen.

Voor minimaal f 25,-- per jaar bent U al donateur.
Het is ook mogelijk donateur voor het leven te
worden (minimaal f 250,--). Als donateur ontvangt U
driemaal per jaar het bulletin.
Het postbanknummer van de Stichting is 6163.
Meer informatie tussen 10.00 en 15.00 uur op het
kasteel, tel. 0343 - 454212.

ISSN: 1382-8916

Concerten:

Op Kasteel Amerongen worden regelmatig huis-
concerten gegeven. Raadpleeg de concert-agenda
voor data, abonnement of het reserveren van losse
kaarten.

